

En patientförsäkring för alla

SKADESTATISTIK FRÅN LÖF 2023 —

FÖR HELA SVERIGE

LÖF

1 LÖF PÅ TRE MINUTER

Löf är ett rikstäckande försäkringsbolag med huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av landets 21 regioner. Våra slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada.

Vårt uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i hälso-, sjuk- och tandvården samt att bidra till att antalet undvikbara skador i vården minskar.

För patienter som vårdas av regionerna eller av vårdgivare med regionavtal gäller patientförsäkring i Löf. Genom patientförsäkringen kan patienterna få ersättning om de skadas under vård.

Enligt patientskadelagen lämnas ersättning om skadan hade kunnat undvikas vid vård och behandling av en erfaren specialist. Man kan inte erhålla ersättning enbart för att behandlingen inte leder till önskat resultat. Utredning och bedömning av anmälningar som kommer in till Löf görs enligt aktuell lagstiftning.

Löf arbetar för en ökad patientsäkerhet i svensk sjuk- och tandvård genom att stödja våra ägare, regionerna, samt professionella organisationer i deras pågående patientsäkerhetsarbete. Läs om vårt patientsäkerhetsarbete och de patientsäkerhetsprojekt som vi är med och driver på www.lof.se/patientsakerhet.

VERKSAMHETSIDÉ

Att utreda och lämna ersättning till patienter som drabbats av skador inom regionfinansierad vård samt att genom skadeförebyggande arbete verka för att minska antalet undvikbara skador i vården

21 700

ANMÄLNINGAR KOM IN TILL
OSS UNDER 2023

LÖFTE

En patientförsäkring för alla

Alla patienter, oavsett förutsättningar som behandlas inom regionfinansierad vård, har en försäkring som ger ersättning vid undvikbara skador som uppstår vid behandling

21

ÄGARE, DVS
ALLA
SVERIGES
REGIONER

1,4

MILJARDER
KRONOR I
OMSÄTTNING

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

2 ANMÄLNINGAR TILL LÖF UNDER 2023

År 2023 tog Löf emot 21 700 anmälningar. Det är en ökning med 6 % jämfört med 2022.

Löf bedömer att ökningen av antalet skadeanmälningar under 2023 fortsatt har flera orsaker. I grunden ligger en kontinuerlig ökning främst beroende på att vi blir allt fler invånare i Sverige och att allt mer sjuk- och tandvård genomförs. Dessutom har flera verksamheter, framför allt planerad ortopedi och kirurgi, återupptagit normal verksamhet efter covid-19-pandemin och arbetat ner väntelistor. Direkt covid-19-relaterade anmälningar har starkt avtagit.

Skador inom ortopedi, distriktsvård, tandvård och kirurgi är fortsatt de som anmäls oftast till Löf. Vanligast är skador som inträffar i samband med operation eller behandling. En annan vanlig skadetyp är merskador på grund av försenad eller utebliven diagnos.

I drygt 36 % av de ärenden som beslutades under 2023 erhöll patienten ersättning. Under 2023 betalades 570 miljoner kronor ut i ersättning till patienter och efterlevande i hela landet.

Det ökade antalet anmälningar har vid analys av ett flertal olika interna och externa datakällor ingen påvisbar motsvarighet i ett ökat antal undvikbara skador. Tvärtom kan för flera stora och viktiga områden en konstant eller sjunkande förekomst av undvikbara skador noteras.

3 ERSATTA SKADOR PER VERKSAMHET/SPECIALITET PÅ NATIONELL NIVÅ

Tabellen nedan visar ett årligt genomsnitt för ersatta anmälningar till Löf under 2017-2023.

Specialitet	Antal	Antal %	Kostnad % *
Ortopedi	1219	18	21
Distriktsvård	923	13	11
Tandvård	904	13	3
Kirurgi	535	8	8
Kvinnokliniker	548	8	24
Övriga	2828	41	33

* = skadekostnaderna baseras på anmälningar inkomna perioden 2017-2021

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

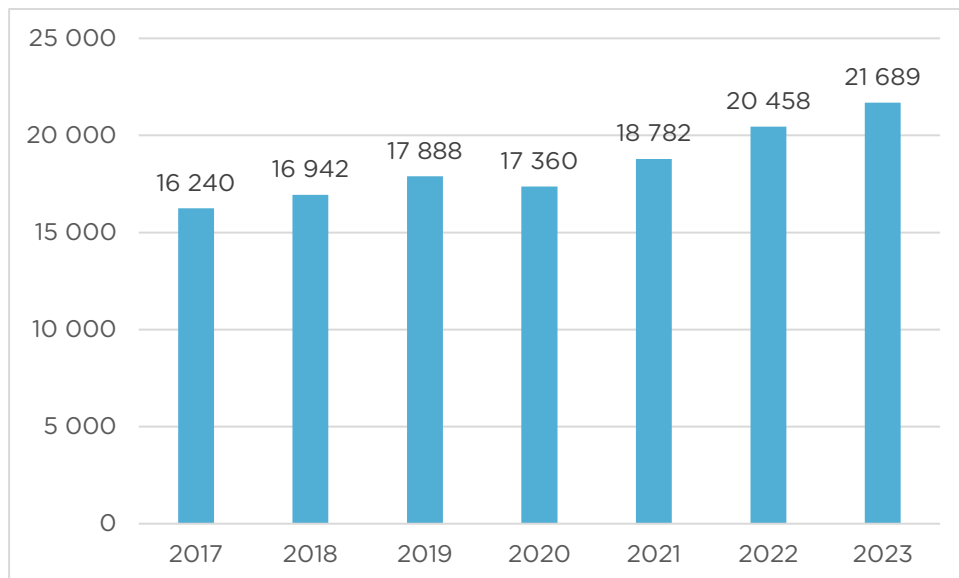
Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

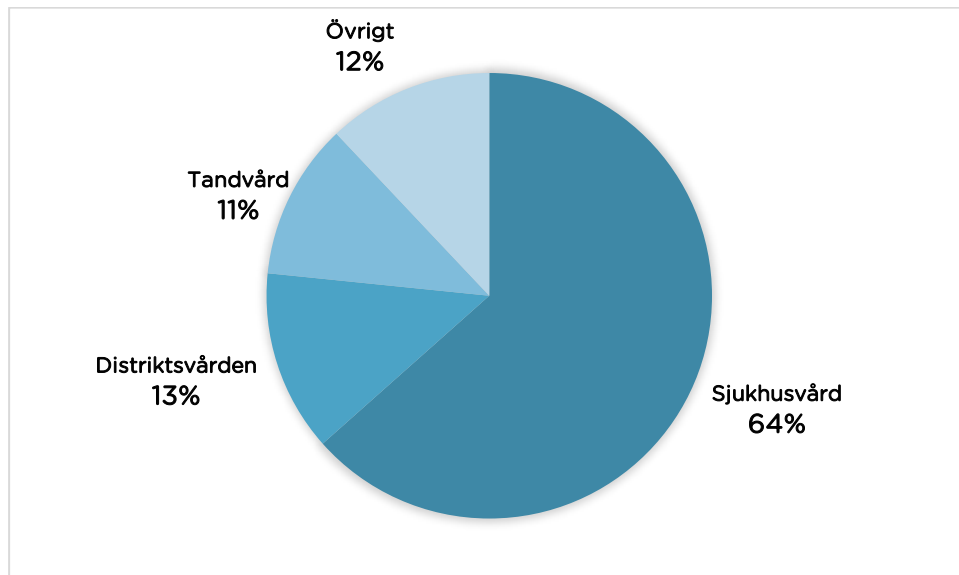
4 ANTAL ANMÄLNINGAR PÅ NATIONELL NIVÅ

Följande grafer visar anmälningar till Löf.

4.1 Antal anmälningar hos Löf 2017-2023

4.2 Anmälningar uppdelade efter verksamhetsområde 2017-2023

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

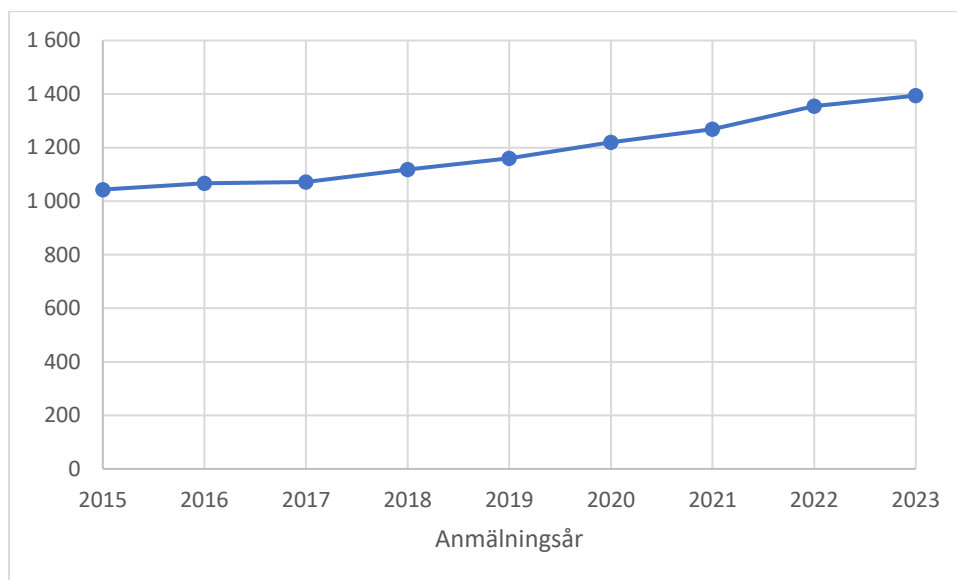
5 ANALYS AV ANMÄLNINGAR OCH ERSATTA SKADOR

5.1 Anmälningar till Löf

I denna analys används begreppet "vårdkontakt", vilket vi definierar som ett sammanfattande begrepp för vårdproduktion inom slutenvård och specialiserad öppenvård/mottagningsverksamhet (dock inte primärvård och tandvård då tillförlitlig rikstäckande statistik för dessa områden saknas). Vi har för denna definition använt Socialstyrelsens statistikdatabas över antalet slutenvårdstillfällen och specialiserad öppenvård/mottagningsverksamhet med siffror mellan 2015 och 2022. Siffran över antal vårdkontakter för 2023 är uppskattad.

Vi bedömer att måttet "vårdkontakter" avspeglar cirka 50 % av all vårdproduktion i Sverige, och nästan 80 % av den verksamhet som genererar anmälningar till Löf.

Antal anmälningar per 1 000 000 vårdkontakter, anmälningår 2015–2023

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar per 1 000 000 vårdkontakter per anmälningår. Ökningen motsvarar 34 % fler anmälningar 2023 jämfört med 2015. Sannolikheten att en genomsnittlig vårdkontakt under den redovisade perioden resulterade i en anmälan till Löf var 0,1 promille.

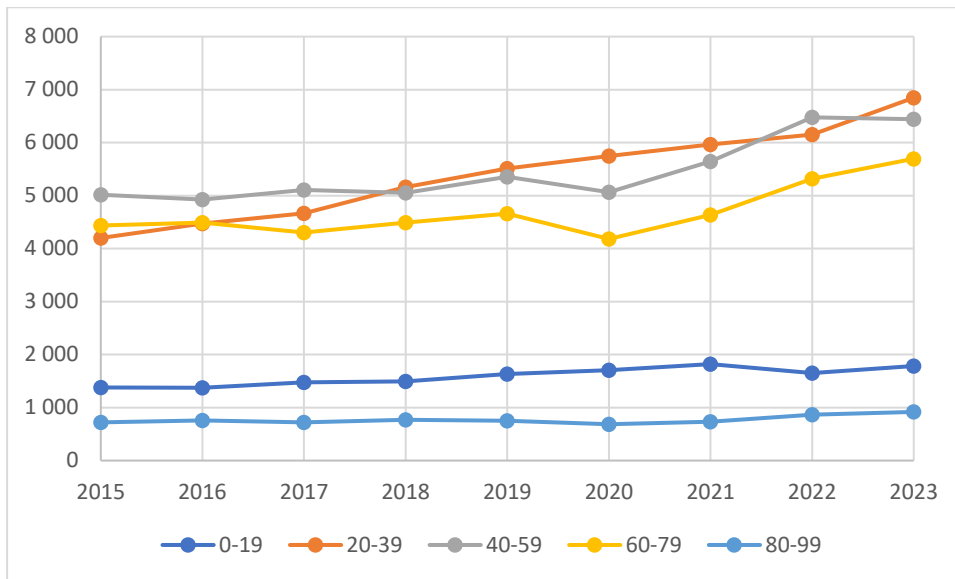
Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

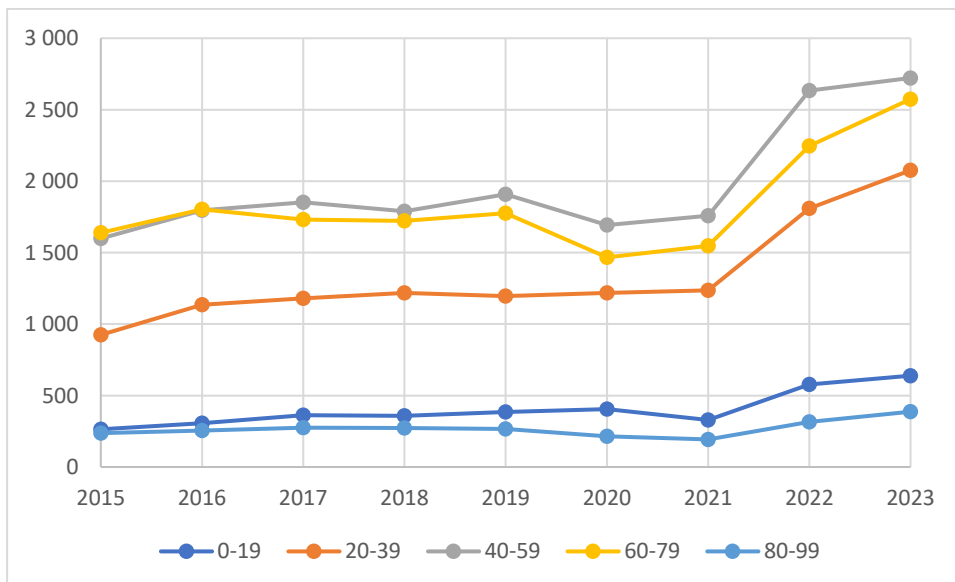
Org. nr 516401-8557

Totalt antal anmälningar per åldersgrupp, anmälningsår 2015-2023

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar för 5 olika ålderskategorier. Antal anmälningar rörande personer i åldrarna 20-79 år ökar, medan de ligger relativt konstant för 0-19 år respektive 80-99 år. I gruppen 20-39 år var antalet anmälningar 2023 63 % högre jämfört med 2015.

Totalt antal anmälningar inom ortopedi och kirurgi per åldersgrupp, anmälningsår 2015-2023

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar per anmälningsår för 5 olika ålderskategorier inom specialiteterna ortopedi och kirurgi. Nedgången i antal anmälningar för åren 2020 och 2021 är direkt hänförliga till den neddragning inom planerad större ortopedisk och kirurgisk operationsverksamhet som var en följd av covid-19-pandemin.

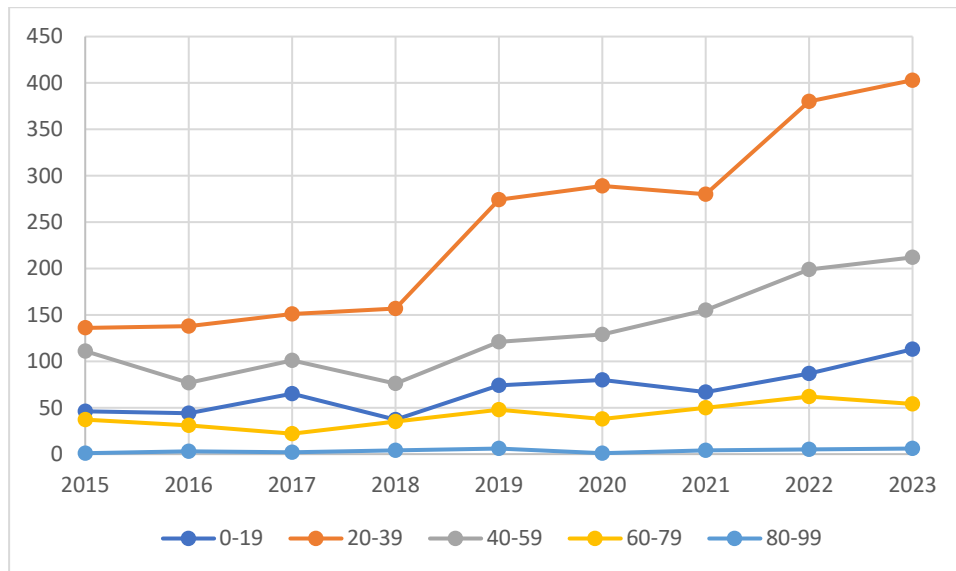
Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

Totalt antal anmälningar inom psykiatri per åldersgrupp, anmälningår 2015-2023

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar anmälningår för 5 olika åldersgrupper inom psykiatri. Som ses i grafen är det främst inom åldrarna 20-39 år antalet anmälningar stiger. Det ska dock noteras att de vuxna som drabbas av undvikbar skada inom psykiatri har en genomsnittlig ålder vid skada på drygt 40 år, jämfört med de som vuxna som drabbas inom alla andra specialiteter där åldern är cirka 30 år äldre.

Övergripande analys av anmälningmönster

I grunden ligger en kontinuerlig ökning av antalet anmälningar, främst beroende på att vi blir allt fler invånare i Sverige och att allt mer sjukvård genomförs.

Vi kan se ett förändrat anmälningmönster i att anmälningar rörande personer i åldrarna 20-79 år tenderar att öka, medan de ligger relativt konstant för 0-19 år respektive 80-99 år. Framförallt i åldern 20-39 år stiger antalet anmälningar. Detta är ett fenomen som även ses internationellt. En entydig och enkel förklaring saknas, men faktorer som ökad kännedom om möjligheterna att göra en anmälan till Löf, samt ett förenklat anmälningförfarande, spelar sannolikt stor roll. Det finns också skäl att anta att mer allmänna skillnader mellan generationerna kan ha inflytande på anmälningfrekvensen.

Slutligen, alla skador som borde ha anmälts till Löf anmäls inte. Detta mörkertal, som definitionsmässigt är okänt till sin omfattning, kan antas vara i minskande, och även detta bidra.

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

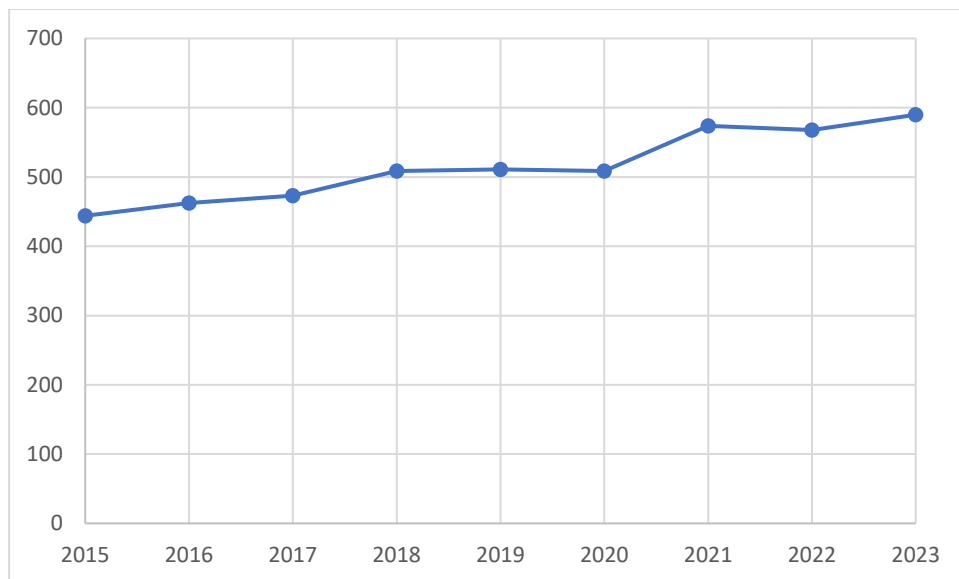
Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

5.2 Ersatta skador

Antal ersatta ärenden per 1 000 000 vårdkontakter, skadeår 2015–2023

Bilden ovan visar antal ersatta skador per 1 000 000 vårdkontakter per skadeår. Då alla anmälningar från de senaste åren inte är färdighandlagda än har antalet ersättningar justerats för att få fram ett förväntat slutligt värde (så kallat "ultimo") med hjälp av observerade utvecklingsmönster från skadeåren 2020 till och med 2022.

Ersatta skador och allvarlighetsgrad

Område		Utbetalningsår				
		2015	2017	2019	2021	2023
Obstetrik / gynekologi	Antal ersatta	954	1 042	1 140	1 223	927
	Genomsnittlig summa	87 100	85 400	65 200	65 900	69 000
Kirurgi	Antal ersatta	1 697	1 439	1 518	1 323	1 617
	Genomsnittlig summa	48 900	54 200	49 000	41 000	36 900
Medicin	Antal ersatta	2 372	2 126	2 357	2 550	1 566
	Genomsnittlig summa	37 700	47 400	40 600	38 600	39 000
Ortopedi	Antal ersatta	3 907	3 862	3 691	3 231	3 446
	Genomsnittlig summa	47 100	44 900	42 400	42 100	35 500
Tand	Antal ersatta	918	913	1 276	1 382	1 200
	Genomsnittlig summa	20 400	23 900	17 300	15 900	17 800

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

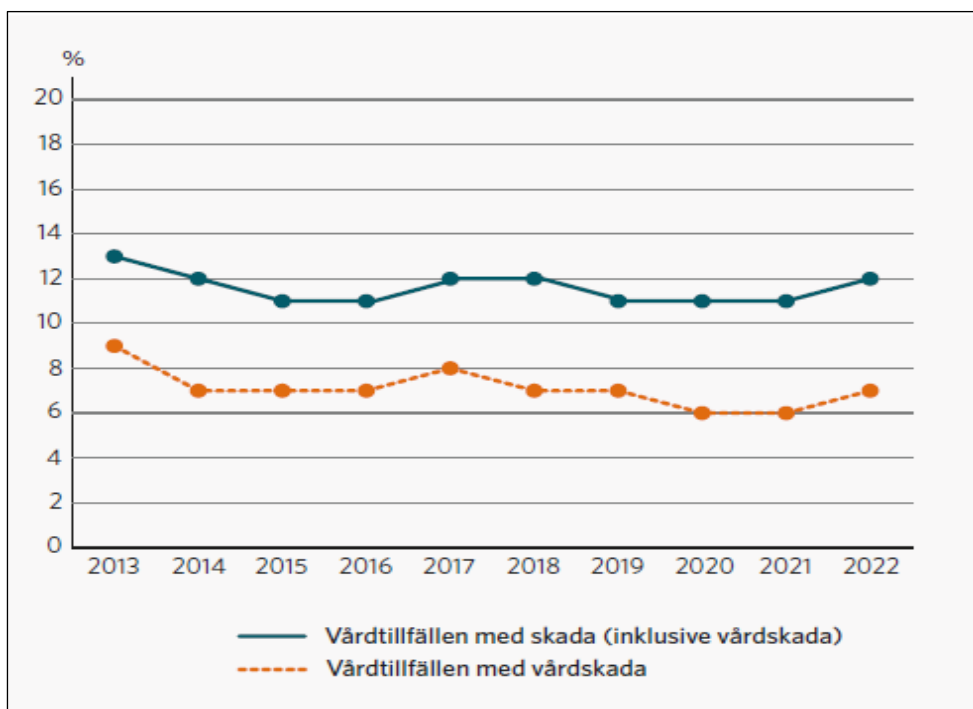
Tabellen ovan illustrerar utvecklingen i dels antal ersatta skador, dels genomsnittligt utbetalt belopp (inflationsjusterat) per år för gynekologi/obstetrik, kirurgiska specialiteter, medicinska specialiteter, ortopedi och tandvård. En huvudsaklig utveckling med liknande eller färre antal ersatta skador, samt lägre genomsnittlig ersättningssumma (en indikator för mindre allvarliga konsekvenser av skadan) kan ses för i stort sett alla områden. Utvecklingen är särskilt tydlig inom de områden där Löf sedan länge bedriver riktat patientsäkerhetsarbete (ff.a. obstetrik/gynekologi, kirurgi, ortopedi).

(Observera att allt eftersom anmälningar hanteras kommer värdena i tabellen att ändras, mer uttalat för de senare åren.)

5.3 Andra datakällor

Då Löfs databas baseras på data som anmäls av patienter finns risk för skevhet på grund av bristande representativitet. Ovanstående analyser och tolkningar har dock stöd bland annat i SKR:s MJG-granskningar som visar på en sedan 2013 sakta sjunkande frekvens av undvikbara skador. Detta är särskilt uttalat inom psykiatrisk vård, där sedan mätningarna startade 2017 en uttalad sänkning av påvisbara skador ses.

Andel vårdtillfällen med skador respektive vårdskador, slutet somatisk vuxenvård, 2013–2022

Bilden ovan visar andel vårdtillfällen med skador respektive vårdskador 2013–2022 i slutet somatisk vuxenvård. För utförlig analys, se originalrapporten. *Källa: SKR, Skador i somatisk vård 2013–2022 på nationell nivå. Publicerad december 2023 på skr.se.*

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

År	Vårdperioder med skador	Vårdperioder med vårdskador
2017 (n=2 552)	17,2 (15,7-18,6)	8,0 (7,0-9,1)
2019 (n=4 073)	15,5 (14,4-16,6)	6,6 (5,8-7,3)
2020 (n=3 341)	11,4 (10,3-12,5)	4,6 (3,8-5,3)
2021 (n=3 633)	11,0 (10,0-12,1)	3,9 (3,3-4,5)
2022 (n=3 257)	9,8 (8,7-10,8)	2,1 (1,6-2,5)

Tabellen ovan visar andel vårdtillfällen med skador respektive vårdskador 2017-2022 (95 % konfidensintervall) inom vuxenpsykiatri. För utförlig analys, se originalrapporten. *Källa: SKR, Skador inom psykiatrisk vård 2022 på nationell nivå. Publicerad december 2023 på skr.se.*

Övergripande analys av ersatta skador

Den samlade bilden över utvecklingen av patientsäkerhet i svensk sjuk- och tandvård är komplex, men kan likväl ändå sägas vara positiv.

I och med att bristande patientsäkerhet uppmärksammas i allt högre utsträckning kommer ett mörkertal att blottläggas. Detta resulterar i att allt fler skador som tidigare inte kom till kännedom nu gör det. Detta är nödvändigt för att kunna få kunskap om var, hur och varför skadorna inträffar, och vad som kan göras för att förhindra att de inträffar. Vidare har patientsäkerhetsarbetet de senaste åren breddats till att omfatta allt fler delar av sjuk- och tandvård, något som också driver fler anmälningar (och ersatta skador) till Löf. Även förändringar i samhället rörande synen på undvikbara skador förändras, och acceptansen för att dessa inträffar blir successivt allt lägre.

Samtidigt har sedan åtminstone 10 år tillbaka inom flera stora och viktiga områden (vårdrelaterade infektioner, förlossningsvård, ledproteskirurgi, m.fl.) bedrivits ett omfattande arbete att komma till rätta med undvikbara skador. Ingen enda datakälla ger den sanna bilden, utan data från flera olika källor (MJG-data från SKR, kvalitetsregisterdata, lokala register) krävs för att ge den bästa möjliga bilden.

Denna bästa möjliga bild är att inom de områden där ett systematiskt patientsäkerhetsarbete har bedrivits sjunker frekvensen undvikbara skador. Detta gäller exempelvis vårdrelaterade infektioner, förlossningsvård, psykiatri, ledproteskirurgi med flera områden. Inom andra områden, exempelvis primärvård eller barnsjukvård, har arbetet bedrivits under kortare tid, och tydliga resultat syns ännu inte. Detta faktum gör att det idag är möjligt att säga att nationellt systematiskt patientsäkerhetsarbete ger resultat, både i form av minskad frekvens undvikbara skador, men också lindrigare konsekvenser av inträffade skador.

Den nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet som Socialstyrelsen publicerade 2020 har medfört att idag alla 21 regioner (och även 2 av 3 primärkommuner) har regionala/lokala handlingsplaner för hur arbetet med patientsäkerhet bedrivs.

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557